

Raný romantismus české země

3. hodina

Jan Ladislav Dusík (Dusseck)

12. 2. 1760 Čáslav - 20. 3. 1812 Saint-Germain-en-Laye

- otec varhaník (uznání u J. Haydna), matka harfenistka, tate Dusíkova žena a dcera virtuozky na klavír a harfu
- kariéra klavírního skladatele začala 1773 v Hamburku, kde se seznámil s C. Ph. E. Bachem → koncerty po evropských městech
- od 1788 Londýn - seznámení s J. Haydnem
- 90. léta - koncertní dráha (Paříž, Londýn, Petrohrad, Francie, Itálie), 1802 úspěšné koncerty v Praze
- po působení v Magdeburgu se vrátil zpět do Paříže

DÍLO

- časté modulace do vzdálených tonin, alterované akordy, chromatika → předzvěst romantismu
- vyhradně klavírní tvorba (solové, koncerty, komorní), několik skladeb pro harfu
- romantismus především zvl. nazvy klavírních sonát (op. 44, Es-dur, Loučení, take op. 70, Návrat do Paříže, a take op. 77, f-moll, Vzvody)
- klavírní etudy, preludia → první cesta k Chopinovi

Václav Jan Tomášek

17. 4. 1774 Skuteč - 3. 4. 1850 Praha

- studia filozofie a práv, v hudbě prakticky samouk, pravděpodobně studoval u Dusíka
- od 1824 v Praze: skladatel a velmi vlivný pedagog (založil vlastní soukromou hudební školu - centrem pražského hudebního života!), v Praze známa a vážená osobnost - návštěvy Wagnera, Paganiniho, Berlioze
- vysoce ho oceňovali Beethoven a Hanslick
- novodobé národnostní citění: podpora českého umění a českých umělců
- sběr lidových písní, písňová tvorba na české texty
- vynikl zejm. jako skladatel klavírních děl a písňové tvorby (Písně z rukopisu královédvorského - předchůdce Schuberta)

DÍLO

- klavírní: spolu s Johnem Fieldem eklogy, rapsodie, dítiramby
- orchestrální: (3 symfonie aj.) - drží se Mozartova vzoru

Jan Václav Hugo Voříšek

11. 5. 1791 Vamberk - 19. 11. 1825 Vídeň

- studoval v Praze u Hummela a Tomáška
- vystudovaný právník (působil jako vojenský soudce), klavírista a varhaník
- většinu života strávil ve Vídni: 1814 setkání s Beethovenem (= jeho vzor, kvůli němu se přestěhoval do Vídně), známost se Schubertem → vzájemné ovlivnění
- 1818 dirigent Gesellschaft der Musikfreunde
- 1823 pedagog a varhaník u císařského dvora ve Vídni
- nejprogresivnější v klavírních skladbách (impromptus, 12 rapsodií, sonáta) - romantické prvky
- zemřel na tuberkulózu

František Jan Škroup / Franz Johann Skraup

3. 6. 1801 Osice - 7. 2. 1862 Rotterdam

- během studií filozofie a práva v Praze se venoval ochotnickému divadlu, poté spolupráce se Stavovským divadlem (StD):
 - členem německého operního souboru, vystupoval i v českých činohrách
 - 1826 uvedena ve StD jeho činohra *Draženík* (text Josef Chmelenský) - sam účinkovat, úspěšna → zanechání studia
 - od 1827 ve StD 2. kapelník, povinnost řídit česká představení. Z této doby pochází hudba k baletům a činohrám, mj. *Fidlováček* (text Josef Kajetán Tyl, prem. 21. 12. 1834)
 - 1837 funkce 1. kapelníka (jeho místo 2. kapelníka převzal bratr Jan Nepomuk Škroup). Českým hram se ve StD také věnoval Jan Nepomuk Mayr
 - v 50. letech uvadel hodnotný repertoár (Wagnerovy opery, seznámil Prahu s operami Verdiho)
 - 1857 propuštěn

Další činnost

- redigoval vydávání sbírky *Věvec ze zpěvů vlasteneckých*

- český písňový sborník
- vycházel 1835 - 1839, vydávali Škroup + Chmelenský (od 1837 sám Škroup)

1845 - 1847 vydával Škroup sbírku českých zpěvů *Věvec* jako pokračování

- po smrti ředitele konzervatoře Bedřicha Dionýsa Webera se nakratko ujal dirigování tamního orchestru
- 1850 ředitelem Žofínské akademie
- od pol. 30. let do r. 1857 zastával v pražském divadelním a kulturním životě čelní místo
- činnost skladatelská, kapelnická
- známost s L. Spohrem, který ovlivnil jeho pohled na divadelní provoz → vysoké nároky na interprety, intenzivní zkouškový režim, autoritativní vystupování
- 1846 dirigoval spojené orchestry StD a konzervatoře před Berliozem, 50. letá: schopen s divadelním souborem provádět Wagnera (*Tannhäuser*, *Lohengrin*, *Bludný Holanďan*)
- pro každodenní divadelní provoz komponoval písně, sbory a tance do frašek a her

Další dílo

- opera *Oldřich a Božena*
- jeho rozlehlější práce nepřišly úspěšně: nekvalitní libretisté, omezené provozovací možnosti českého

Hymna ČR

- píseň *Kde domov můj je* z hry *Fidlovačka aneb Záhry hnev a záhry lvačka*
 - text Josef Kajetán Tyl, hudba František Škroup
 - poprvé zazněla ve ŠtD 21. 12. 1834
- 1918 byla 1. sloka prohlášena za 1. část československé hymny (2. část: *Nad Tatrou sa blýska* na text Janka Matúška)
- od 1990 hymna ČR, jeden ze státních symbolů ČR
- 1918 - 1938 byl text oficiálně přeložen do nj., překl. Karl Wenzel Ernst
- děj:
 - bohatá obchodnice Mastiková (z německé rodiny) má v opatrování Lidušku. © ni se uchází prastý český mlýnář Jeník. Liduška je ale určena baronovi Dudkovi. Opilý dlužník Duděk se místo Lidušky dvoří kuchařce, proto se Mastiková rozhodne, že ji najde jiného ženicha.
 - v Nushch se na louce stává fidlovačka, schází se celá Praha. Duděk se posmívá české písni a chce zahrát německé. Poulční zpěvák zazpívá píseň *Kde domov můj* (zpívá slepý houslista Mares), která dojme přítomné Čechy. Duděk je kvůli dluhům zatčen a domlouvá se svatba Jeníka s Liduškou.
- zfilmováno 1930